

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Simulare

*Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)*

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt, majd válaszoljon a kérdésekre 3–4 mondatban!

Petőfi Sándor: *Hazámban*

*Arany kalással ékes rónaság,
Melynek fölötté lenge délibáb
Enyelgve űz tündér játékokat,
Ismersz-e még? oh ismerd meg fiad!*

*A nagyvilág az életiskola;
Verítékemből ott sok elfolya,
Mert oly göröngyös, oly kemény az út,
Az ember annyi sivatagra jut.*

*Rég volt, igaz, midőn e jegenyék
Árnyékain utószor pihenék,
Fejem fölött míg őszi légen át
Vándor darúid V betűje szállt;*

*Ezt én tudom - mikép nem tudja más -
Kit örömeivel a tapasztalás
Sötét pohárból annyiszor kínált,
Hogy ittam volna inkább a halált!*

*Midőn az ősi háznak küszöbén
A búcsú tördelt hangját rebegém;
S a jó anyának áldó végszavát
A szellők már régen széthordozák.*

*De most a bút, a hosszú kínokat,
Melyektől szívem oly gyakran dagadt,
És minden szenvedés emléketét
Egy szent öröm könyűje mossa szét,*

*Azóta hosszú évsor született,
És hosszú évsor veszte életet,
S a változó szerencse szekerén
A nagyvilágot összejártam én.*

*Mert ahol enyhe bölcsőm lágy ölén
Az anyatejnek mézét ízlelém:
Vidám napod mosolyg ismét reám,
Hű gyermekedre, édes szép hazám!*

(Dunavecse, 1842. október)

(Forrás: Petőfi Sándor összes versei. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1976. 60–61.)

- a. Mi a vers témája? **5 pont**
b. Mi jellemző a költemény versbeszédére? **5 pont**
c. Hogyan teremti meg a vers a nagyvilág életiskolája és az otthon közötti ellentétet? **5 pont**
d. Hogyan értelmezhető a költemény záróképe: „édes szép hazám”? Fejtse ki a vers összefüggésében! **5 pont**
e. Milyen a vers hangulata? **5 pont**
Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a kérdések/feladatok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

127 éve, 1895. április 30-án indult első keleti expedíciójára gróf Zichy Jenő politikus, Ázsia-kutató. A millenniumi hazafias hangulat ihlette tudományos célú utazás az Orosz Birodalom számos tájára kalauzolta a grófot és kísérőit, akik az egykor átvonult ősmagyarok nyomai után kutattak.

A kisebb megszakításokkal 1865 óta országgyűlési képviselő grófot eredetileg családtörténeti kutatásai ihlették a magyarok eredetének visszakövetésére, valamint saját családjának Grúziában számontartott rokonságának meglátogatására. A honfoglalás ezredik évfordulója tökéletes apropót jelentett az elvarratlan szálak felderítésére.

Az expedíció nem indult könnyen: a lelkesedés dacára Magyarországon is nehezen talált hivatalos támogatást hozzá, Oroszországban pedig még ennyire sem voltak fogékonyak elképzelésére, főleg a régészeti tevékenységre vonatkozó engedélyek kiadásában kellett elhárítani az akadályokat.

Zichy gondosan válogatott társaságot kért fel az expedícióra: Wosinsky Mór szekszárdi apátplébános régészként, Bálint Gábor és Szádeczky-Kardoss Lajos a kolozsvári egyetemről nyelvészként, illetve történészként, az örmény származású Csellingerián Jakab író pedig a kaukázusi nyelvek ismerőjeként csatlakozott.

Szádeczky-Kardoss egyúttal az utazás naplóját is vezette, a korban bevett gyorsírásos módszerrel (a feljegyzések szerint Wosinsky is vezetett egy saját naplót, ez azonban sajnos elveszett).

Vonatútjuk a mai Ukrajnán keresztül, Lembergen, Odesszán, Novorosszijszkon át vezetett a Kubán folyó völgyéig, ahol a magukat a magyarok rokonának valló kabard nép körében kutattak, majd az általuk a jászok rokonainak tartott oszétokat is meglátogatták. A hazaút során Moszkván keresztül Szentpétervárt is elérő expedíció vezetőjét a cárnak, II. Miklós is fogadta.

Habár a Julianus barát utazása óta regélt Kuma-Magyariának már nem találták nyomát, az expedíció végrehajtotta az első orosz földön végzett magyar régészeti ásatásokat, eredményeiket pedig fényképezőgép segítségével is dokumentálták.

A feltárások mellett (amelyeket a szükséges engedélyek híján nem mindig végezhettek el) a helyi levéltárak és múzeumok anyagát is gondosan átfésülték, és antropológiai, kulturális megfigyeléseket is tettek.

Az expedíció mintegy 20 000 kilométert tett meg három és fél hónap alatt, a vasút mellett gyalog, lóháton, téven és vízi utakon is közlekedtek.

Zichy Jenő első expedíciója máig a legkevésbé ismert, és a csoport tevékenységét hazaérkezésük után sokan illették kritikával. A negatív hangok ellenére a gróf további két alkalommal, 1896-ban, illetve 1897–98-ban indult Oroszországba neves tudósok társaságában, eme útjai jóval keletebbre, Közép-Ázsiába, majd egészen Kínába vezették. Érdemei elismeréséül 1899-ben a Magyar Tudományos Akadémia is tiszteletbeli tagjává választotta.

(mult-kor.hu/Már nem lelte Julianus barát magyarjainak nyomát Zichy Jenő expedíciója)

1. Társítsa a személyeket a foglalkozásaikkal a szöveg alapján! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat! 5 pont

Személyek:	Foglalkozások:
gróf Zichy Jenő	író
Wosinsky Mór	politikus
Bálint Gábor	történész
Szádeczky-Kardoss Lajos	nyelvész
Csellingerián Jakab	régész

2. Kik az osztékok? Válaszoljon a szöveg alapján! 5 pont

3. Írja ki a szövegből az expedíció 2 célját és 3 eredményét! 5 pont

4. A szöveg információiból kiindulva írja meg 10–15 mondatban a hazatérő Zichy gróf élménybeszámolóját! 10 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **Családi viszonyok megjelenítése az epikában** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. **Kosztolányi Dezső: Pacsirta**, **Kosztolányi Dezső: A kulcs**, **Jókai Mór: Az arany ember** vagy más olvasott mű) alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi feladatsorban javasolt értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a. a választott alkotás műfaji sajátosságai **5 pont**
- b. a térszerkezet jellegzetességei **5 pont**
- c. a családi viszonyok megjelenítése a műben **5 pont**
- d. a választott alkotás stílusjegyei **5 pont**

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. **10 pont**

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.